

Bir Başka Suriye Analizi : Ne Babası Ne de Oğlu

İçeriği Yazan: [Gamze GÜNGÖRMÜŞ KONA](#) [1] Zaman: Pzt, 06/02/2012 - 16:49

Türkiye ve Suriye arasındaki ilişkiler tarih boyunca asla ümit verici olmamıştır. Soğuk Savaş yıllarında Suriye Türkiye'yi ABD'nin Orta Doğu'daki karakolu olarak görürken, Türkiye de Suriye'nin politikasını Sovyetler'in Orta Doğu'ya ilişkin dış politikası olarak yorumluyordu. 1980'lerde, Öcalan'ın Suriye'ye kaçmasının ardından iki ülke arasındaki ilişkiler daha da kötüleşti.

Ayrıca, Suriye'nin GAP'ı baltalama girişimleri de iki ülke arasında siyasal ve diplomatik sorunlara neden oldu. Hatta Suriye'nin, GAP projesini baltalamak ve Fırat nehriyle ilgili taleplerini Türkiye'ye kabul ettirmek için PKK'yı kullanarak Türkiye'de iç savaş çıkarmaya çalıştığı dahi sıklıkla telaffuz edildi. Bu politikayla Suriye, Türkiye'nin güneydoğusunda bağımsız bir Kürt Devleti tehlikesi ortaya çıkması halinde Ankara'nın su sorunundaki direncinin kırılacağını düşünmekteydi.

Tüm bu sistemli hale getirilen Türkiye karşıtı politikalardan ise en fazla pratik fayda sağlayan Hafız Esad yönetimi olmuştur. Öncelikle, Hafız Esad Türkiye'ye yönelik düşmanlığını canlı tutarak otoriter rejimini sürdürmeyi başarmıştır. Unutulmamalıdır ki, Esad yönetimi altında, Büyük Suriye rüyasının olmadığı bir dış politika anlayışı mümkün değildi; ikinci olarak, bu dönemde Suriye, Türkiye-Suriye ilişkilerini problemli tutarak, Arap milliyetçiliği konusunda öncü ülke olmuştur; üçüncü olarak, Türkiye-Suriye arasındaki ilişkilerin sorunlu olmasından fayda sağlayarak Türk-Arap ilişkilerinin de soğuk olmasına neden olmuştur; dördüncü olarak, Türkiye'nin bölgesel bir güç olmasını önlemek için PKK'yı bir araç olarak kullanmıştır; beşinci olarak, Hafız Esad Türkiye'yle ilişkilerini problemli tutarak, ülke içindeki etnik ve siyasal çatışma potansiyelini ortadan kaldırmıştır; altıncı olarak, Suriye, ilişkilerini mesafeli tutarak kendini Türkiye'nin siyasal, kültürel ve ekonomik etki alanına girmekten korumayı başarmıştır, böylece Suriye, Türkiye'deki demokratik rejimden kendisini koruyabilmiştir; yedinci olarak, Türkiye ile arasındaki mevcut sorunları sıklıkla dile getiren Suriye, Yunanistan, Ermenistan ve İran tarafından destek görmüştür; bundan başka, Suriye su sorunu sayesinde bölgesel ve uluslararası düzeyde avantajlar elde etmiştir.

Ancak, Körfez Savaşı ve daha sonraki gelişmeler, iki ülkeyi diyalog kurmaya götürmüştür. Türkiye'nin tarafından baktığımızda, Suriye'nin Irak'a karşı Körfez İttifakı'nda ve Arap-İsrail Barış Sürecinde yer alması, Irak'ın toprak bütünlüğünü desteklemesi, ABD'nin Körfez bölgesiyle ilgili müdahaleci politikalarına karşı çıkması, Türkiye'yi Suriye hakkında iyi niyetli düşünmeye sevk eden olumlu gelişmeler olmuştur. Bu ümit verici gelişmelerden yola çıkarak Türkiye ve Suriye, bir Güvenlik Protokolü imzalamışlardır. Her iki devlet de terörizm ve terörist sızmalara karşı işbirliği yapacaklarını beyan etmişlerdir. Bundan başka, Türkiye, İran ve Suriye Orta Doğu bölgesindeki gelişmeler ve Kuzey Irak'ın geleceğini tartışmak üzere birkaç kez toplanmışlardır.

Ne yazık ki, bu iki ülke arasındaki ilişkiler 1990'ların ikinci yarısında yeniden bozulmuştur. Türk Dışişleri Bakanlığı'nın Suriye'ye 23 Ocak 1996'da verdiği notada Türkiye, Suriye'yi şu hususlarda uyarmıştır: Suriye, su soruna ilişkin kendi lehine bir çözümü Türkiye'ye empoze etmek için ayrılıkçı PKK hareketini kullanmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'nin kayıplarının baş sorumlusu, PKK'yı ve liderini topraklarında barındıran ve destek veren Suriye'dir; Birleşmiş Milletler Yasası'nın 2/4 maddesine göre Suriye, bu hareketiyle Türkiye'nin toprak bütünlüğüne ve siyasal özgürlüğüne karşı kuvvet kullanmıştır...; Suriye PKK'nın tüm faaliyetlerini derhal durdurmalı, suçluları yargılamalı ve yardımcılarıyla birlikte Abdullah Öcalan'ı Türkiye'ye teslim etmelidir; Türkiye, PKK'nın faaliyetleri nedeniyle uğradığı zararlar nedeniyle Suriye'den tazminat isteme hakkını saklı tutar; PKK ve Öcalan'ı barındırdığı sürece Türkiye, Suriye'ye karşı her türlü önleme başvurma hakkına sahiptir. Türkiye, bu hakkını uygun gördüğü zamanda kullanacaktır...

Çeşitli girişimlere rağmen Suriye PKK'yı desteklemekten vazgeçmemiş ve 1999 Eylül'ünde, dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Türk hükümeti adına şu açıklamayı yapmıştır: "Türkiye, Suriye ile iyi ilişkiler konusunda elinden gelen çabayı gösterdi. Suriye, Türkiye'nin 1983 yılından beri mücadele

ettiği PKK sorununun temel kaynağıdır. Türkiye, Suriye'nin bu tutumuna cevap verebilecek güçtedir. Türkiye eğer Suriye'den beklediği karşılığı almazsa her türlü tedbiri almaya hak kazanacaktır". Bu uyarının ardından Öcalan Suriye'yi terk etmek zorunda kalmıştır.

Bu özetten de anlaşılacağı üzere Türkiye-Suriye ilişkileri hemen her dönem krizlere gebe olmuştur. Ancak, içinde bulunduğumuz süreçte yüzleşilen kriz bu güne dek yaşanan tüm krizlerin niteliğinden farklıdır. Türkiye; özgürlük, değişim, sosyal adalet ve demokrasi gibi taleplerle başkaldıran halka karşı Beşar Esad yönetiminin hukuk dışı bastırma girişimlerini eleştirmiş hatta Esad hükümeti politikası sonucunda karşılaşılabilecek tüm sonuçları kendi iç meselesi olarak kabul edeceğini ilan etmiştir.

Bu bağlamda, mevcut süreçte Suriye meselesi; ister Amerika'nın İran'ı Orta Doğu'da yalnızlaştırarak, İsrail karşısında direncini kısmen de olsa törpülemek için başlattığı bir girişimin sonucu olsun, ister tüm Orta Doğu'yu siyasi ve ekonomik nüfuz alanları bağlamında yeniden düzenleme planlarının bir parçası olsun, ister Türkiye'nin bu süreci destekler tavrının bir neticesi olsun, tüm bu rezervlerimize rağmen, bu güne dek Suriye ile yaşadığımız tüm siyasi krizler hatırlandığında; hükümetin Suriye'ye yönelik keskin tavrını bu olumsuz tarihsel süreç dikkate alınmadan, hatırlanmadan eleştirmek pek de hakkaniyetli olmasa gerek.

Doç. Dr. Gamze GÜNGÖRMÜŞ KONA

gamze.kona@politikadergisi.com

Yorumlar

TÜRK BAHARI SONSUZA KADAR ÜLKEMİZDE KALACAKTIR.

İçeriği Yazan: MÜCAHİT KUBİLAY Zaman: Pzt, 06/02/2012 - 18:29

günlerdir , haftalardır aylardır ,suriye için yazılıyor çiziliyor.
ne olacaksa suriyede olacak.
suriye meselesi bize niye dert olur , anlamadım gitti.
yazılan çizilenlerden ben daha farklı düşünüyorum.
barzani neyse , benim için esat ve yönetimide odur.
kaddafiye acıyıştım , ama esatın ölümü daha feci olsun isterim.
köpekler gibi yerlerde süründürüp , geberdiklerini görmek isterim.

yıllardır pkk ya bakaa vadisinde yardım ve yataklık yapan esat yönetimiydi.
yıllardır bebek katili apoyu , şamda kalmasına izin veren esat yönetimiydi.
bakaa kamplarında eğitim alan teröristler sınırı geçip , benim askerlerimi şehit ediyordu.
bütün bunlara seyrici kalan , pkk yı koruyan kollayan ve yataklık yapan esat yönetimiydi.
baba esat ayrı , oğul esat ayrıymış , hadi beee.
ben bilmiyom mu sanki , esatların ne mal olduğunu.

esat ve şam yönetimi , benim ülkeme çok zarar verdi.
bunu hiç bir zaman ben unutmam , kimsede unutturamaz.
suriye yanlısı yazarlarımız var.
tv lerde her kanala çıkıyorlar , durmadan hergün anlatıyorlar.
yok esat şöyle , yok esat böyle.
suriye düşerse , türkiye de düşmüş.
esat yönetimli bir suriye , mutlaka ayakta kalmalıymış.
yoksa arap baharı bizi de etkilemiş.

arabın baharı mı geliyor , arabın kışı mı geliyor , nesi gelirse gelsin.
geleceği varsa göreceğide var.

bizim elimiz de armut toplamayacaktır.
kurtuluş savaşında ne yapılmışsa , türk milleti çıkar gereğini yapar.
baharına kışına karşı , direniş hakkımızı sonuna kadar kullanırız.
içimizdeki anguslara , arabin eşeklerine , hainlere rağmen.
biz , yıldırımlar yaratan bir ırkın ahfadıyız.
tufanları gösteren tarihlerin yadıyız.
kanla irfanla kurulan bu cumhuriyeti , en iyi şekilde korumaya yeminliyiz.
bu dünyada gidecek ve yaşayacak bir yerimiz yok çünkü.

arabın yalellisi geleli , ülkemde vizyona gireli 9 sene oldu.
kürt baharı filmi bile gişe rekorları kırıyor.
ülkemize bir bahar daha gelecekse eğer, bu ikinci bir arap baharı olmayacaktır.
bu bahar , bir türk baharı olacaktır , bundan korkmaya gerek yoktur.

esatın maaşlı yazarları var ülkemizde , hep yandaş anlatımlı.
insanları yanlış yönlendiriyorlar.
bizim çektiğimiz acıları unutturup ,
esat ve şam yönetimini masum yapıyor , methiye düzülüyor.
suriyenin beslemeleri yüzünden ,
benim kınalı kuzularım şehit gelirken.
esat yönetimi ve barzaniye ,
allah belalarını versin diye , ben hep beddua ederdim.
görün işte belalarını buluyorlar.
bu gün esat , yarın da sıra barzaniye gelecek.
_____(üçbeş_köyün_tiriviri_yazarı)_____köylüüü

Kimse kimsenin iç işlerine karışamaz!

İçeriği Yazan: Mehmet ÇAĞIRICI Zaman: Pzt, 06/02/2012 - 22:06

Sayın Gamze GÜNGÖRMÜŞ KONA; geçmişteki genel olarak bozuk olan Suriye Türkiye ilişkilerini AKP hükümetinin son dönemde Suriye'ye karşı takındığı sert tavra ve Suriye'nin iç işlerine karışmasına mazeret olarak göstermeye çalışmaktadır. Fakat bence bu mazeret AKP'nin Suriye'ye karşı takındığı sert, hukuksuz ve olumsuz tavrının bir açıklaması olamaz.

1990 öncesi Türkiye Suriye ilişkilerinin iki tarafın farklı askeri ve siyasi blokta yer almasından dolayı, bloklar arası soğuk savaş ortamından etkilendiği herkesce kabul görebilecek bir gerçektir. Ayrıca bu dönemde "Hatay", "su" ve "PKK" konularının da iki devlet arasında somut sorunlar olarak önemli rol oynadıkları da bir başka gerçektir.

Soğuk savaşın bitmesi; arkasından Apo'nun Suriye'yi terk etmesiyle iki devlet arasındaki ilişkiler zamanla düzelmıştır. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezerin baba Esad'ın cenaze törenine katılmasıyla da ilişkiler çok daha olumlu bir yönde gelişmeye başlamıştır.

Ancak Türkiye Suriye ilişkilerinin AKP'nin iktidar olduğu son on yıllık dönemide ilginç bir karakteristik göze çarpmaktadır. O da iki ülke arasındaki ilişkilerin seyri ve niteliği neredeyse ABD Suriye ilişkilerine paralel bir biçimde gelişmesidir. ABD Suriye ilişkileri iyi olduğu sürece AKP Suriye ile ticareti artırmış, iki devlet arasındaki vizeleri kaldırmış, Suriye ile Nisan 2009'da İsrail'i rahatsız eden ortak bir askeri tatbikat yapmış ve hatta 13 Ekim 2009'da Türkiye ve Suriye arasında iki ülkenin toplam on bakanının katılımıyla Halep ve Gaziantep'te Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi 1. Bakanlar Kurulu toplantısı yapmıştır.

Ne zaman ki "Arap Baharı" denen bir süreçte ABD Suriye ilişkileri bozulmuş, arkasından AKP 180 derece dönüş yaparak(Aynı tavrı Başbakan Libya'ya karşı da sergilenmiştir) ve de BM sözleşmelerine aykırı olarak Suriye'nin iç işlerine karışır; hatta Suriye'nin iç sorunlarını Türkiye'nin iç sorunu olarak

tanımlar hale gelmiştir.

Türkiye bölgenin ne candarması ne de savcısıdır. Eğer konu bu komşu ülkeye demokrasi ve insan hakları götürmekse, AKP ve lideri Erdoğan önce kendi kapısının önünü temizlemelidir. Konser bileti sattı, Parasız eğitim istedi veya rektörünü eleştirdi diye yıllarca hapis cezasına çarptırılan gençlerin yaşadığı, milletvekillerinin, parti liderlerinin, gazetecilerin, subayların, aydınların, hatta Genel Kurmay Başkanının saçma sapan suçlamalarla yıllarca özgürlüklerinin gasp edildiği bir ülkenin Başbakanın bir başka komşu ülkeye demokrasi ve insan hakları dersi vermesi bizleri aptal yerine koymakla eş anlamlıdır!

Gerçek eleştiri her zaman gerçeklere dayanan eleştiridir. Gerçekler ise çoğu zaman hakkaniyetten yanadır!

Saygılarımla

- [Dış Siyasa](#) [2]
- [İç Siyasa](#) [3]

Kaynak URL (08/05/2024 - 15:08 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/bir-baska-suriye-analizi-ne-babasi-ne-de-oglu-0>

Bağlantılar:

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/gamze-gungormus-kona>
[2] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>
[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>